

Recenzent – Referee:
Prof. dr hab. Jarosław Buszko

Tłumaczenie na język angielski – Translation into English: Rafał Bernard
Korekta tekstów angielskich – English editorial revision: Robert Kippen

Fotografia na okładce – Cover photo: *Nehalennia speciosa*, Iglica mała, pierścień kopulacyjny
– Sedgling, a copulation wheel (fot. – phot. Bogusław Daraż)

Zrealizowano i wydano ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w ramach projektu badawczego nr 2 P04C 129 29

Preparation and publication grant-aided by the Ministry of Science and Higher Education
within the project No. 2P04C 129 29

Sugerowany sposób cytowania – Suggested citation:

Po polsku:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

In English:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. A distribution atlas of dragonflies (Odonata) in Poland. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Copyright © Rafał Bernard, Paweł Buczyński, Grzegorz Tończyk, Jacek Wendzonka, Poznań 2009

ISBN 978-83-61320-54-8

Bogucki Wydawnictwo Naukowe
ul. Górna Wilda 90, 61-576 Poznań
tel. +48 61 8336580
fax +48 61 8331468
e-mail: bogucki@bogucki.com.pl
www.bogucki.com.pl

Druk i oprawa:
Unidruk
ul. Przemysłowa 13
62-030 Luboń

Rozmieszczenie gatunków

Objaśnienia do map UTM

Białe kółka – dane pochodzą z okresu historycznego, do roku 1990 włącznie;

Czarne kółka – dane pochodzą z okresu współczesnego, tj. z lat 1991–2008;

Szare kółka – dane pochodzą z obu okresów, historycznego i współczesnego.

Znak zapytania (?):

- na mapach gatunków *Anax ephippiger* i *Sympetrum meridionale* wskazuje na brak pewności, że gatunek został prawidłowo oznaczony, choć jest to prawdopodobne;
- na mapie *Cordulegaster bidentata* wskazuje na nieprecyzyjne dane dotyczące trzech małych obszarów, dane te nie pozwalają na ustalenie, ile kwadratów i które z nich powinny być zaznaczone jako zajęte przez gatunek.

A – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie historycznym (liczba kwadratów ze stwierdzonym gatunkiem/liczba wszystkich kwadratów, dla których istnieją dane z danego okresu $\times 100\%$);

B – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie współczesnym (liczony jak wyżej);

C – liczba i względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku (liczony jak wyżej dla całego okresu objętego „Atlasem”);

D – liczba stwierdzonych stanowisk gatunku.

Distribution of species

Explanations to the UTM maps

White circles – data collected in the historical period up to 1990;

Black circles – data collected in the current period, i.e. between 1991 and 2008;

Grey circles – data collected in two periods, both historical and current.

A question mark (?):

- in the species *Anax ephippiger* and *Sympetrum meridionale* indicates a lack of total certainty that the species was correctly identified, however, it is probable;
- in the species *Cordulegaster bidentata* indicates imprecise data concerning three small areas (the data are insufficient to indicate how many squares and which squares should be marked as being occupied).

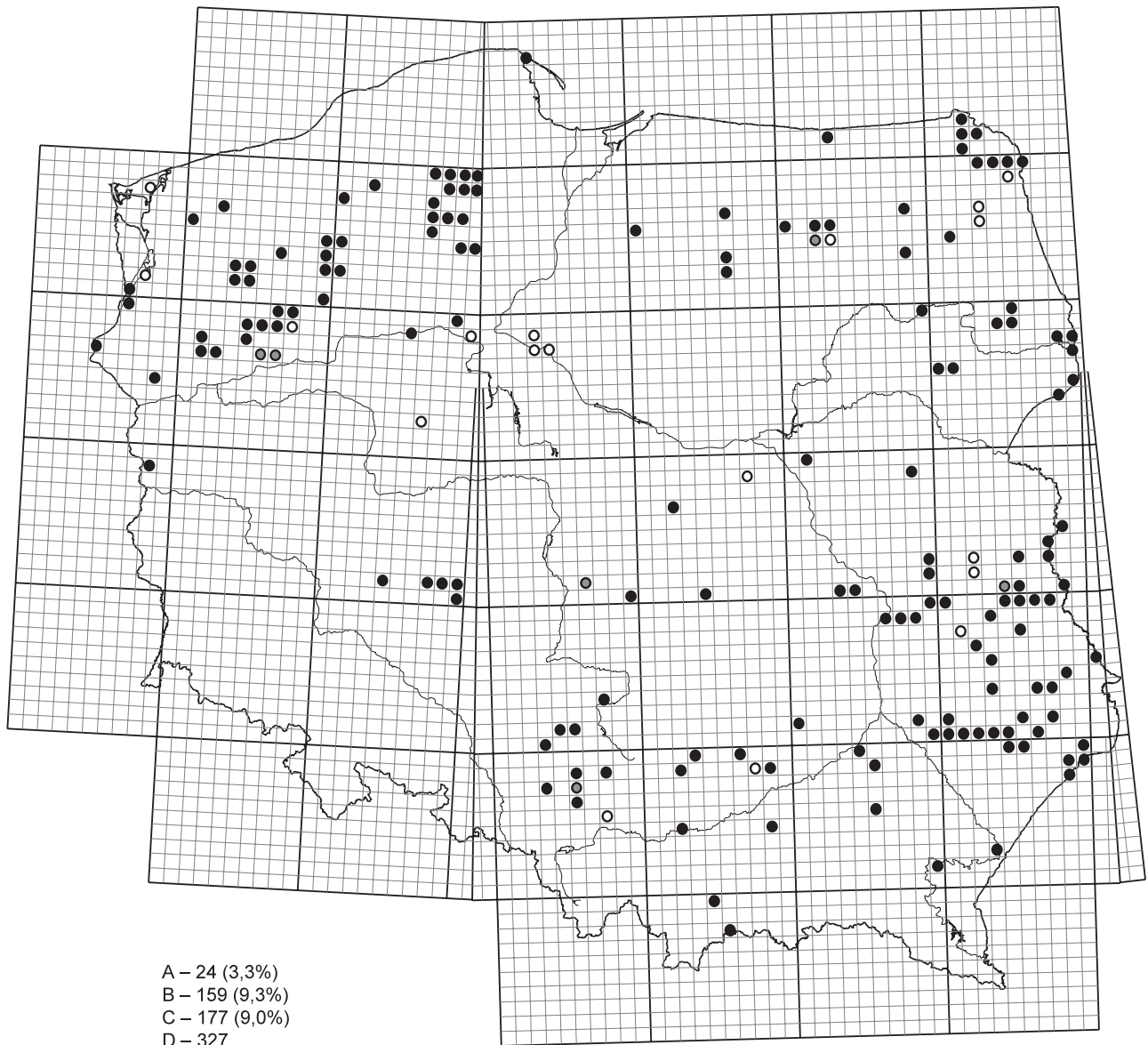
A – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the historical period (the number of known occupied squares / the number of all studied squares $\times 100\%$);

B – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the current period;

C – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares for the whole period included in the Atlas;

D – the number of recorded localities of the species. In A, B and C a comma is used as the decimal separator.

Sympecma paedisca (Brauer, 1877)

Gatunek rozprzestrzeniony. Nie występuje na skrajnym południu, najbardziej południowe stwierdzenie jest niejasne. Nie wykazano go także na dużych obszarach centralnej oraz południowo- i środkowo-zachodniej Polski. W północno-zachodniej części kraju granica zasięgu biegnie wzdłuż południowego skraju leśnego Pojezierza Południowopomorskiego, nie wkraczając do bardziej przekształconej antropogenicznie Wielkopolski. Tylko wyjątkowo stwierdzany na pogórzach i w najniższych położeniach górskich,

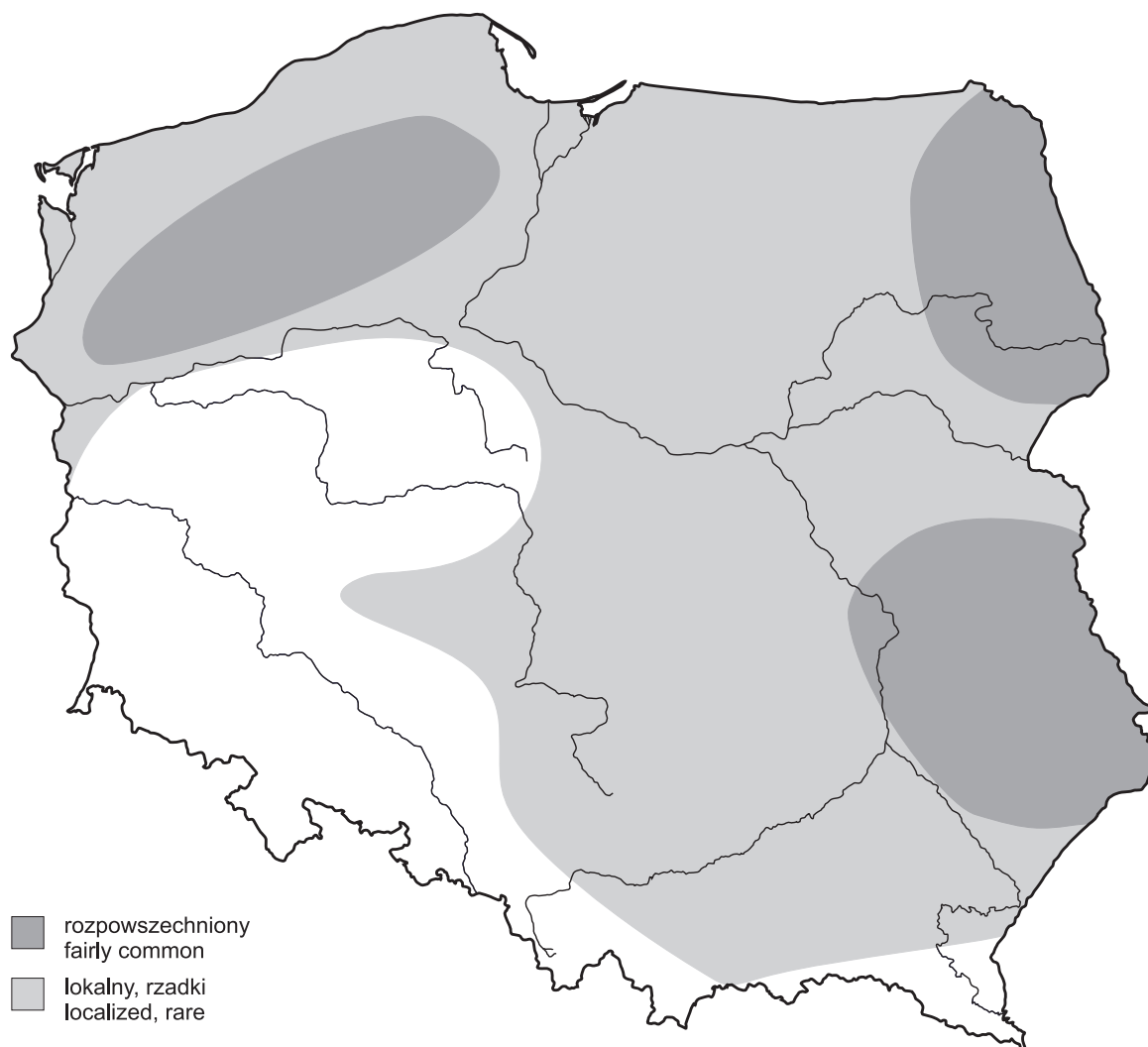
przy czym granica zasięgu wysokościowego pozostaje nierozpoznana, niejasna.

W skali kraju rozproszony, jednak częstość występowania zróżnicowana. Rozpowszechniony na dużych obszarach wschodniej Polski i Pojezierzy Pomorskich. Na pozostałym terenie lokalny, raczej rzadki.

We wschodniej Polsce gatunek eurytopowy, w większości związany z wodami stojącymi. Na północnym zachodzie jego spektrum siedliskowe jest zawężone do wód naturalnych, z preferencjami w kierunku śródlęśnych jezior i drobnych zbiorników.

Straszka syberyjska

Siberian Winter Damsel

Widespread species. Does not occur in the far South, the single southernmost record is unclear. Not found also in large areas of central, southwestern and mid-western Poland. In the Northwest, an extent limit runs along the southern edge of the forested Southern Pomeranian Lake District and does not enter south of this, into the Wielkopolska (Great Poland) region which is more transformed by human impact. Only exceptionally recorded in the foothills and lowest mountains, with the altitudinal range limit being unclear.

On a national scale, sparse. However, the number of occupied squares/localities is regionally diverse. The species is fairly common in large parts of the East and Northwest (the Pomeranian Lake Districts). Elsewhere localized, mostly rare.

In the East eurytopic, mostly related to standing waters. In the Northwest, the habitat spectrum of the species narrows to natural waters, with preferences for forest lakes and small water bodies.